

שבוע השפה העברית ברכבת הקלה

סיטיפס

הרכבת הקלה - עושה טוב לירושלים

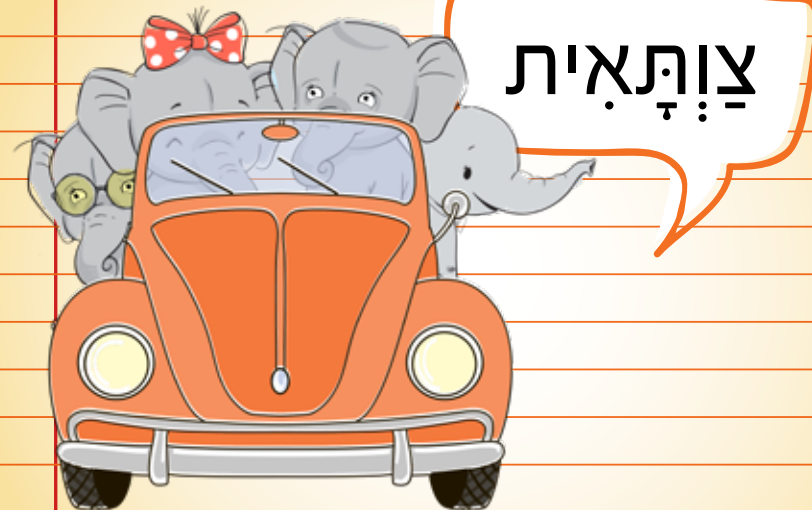
האקדמיה לחינוך העברית
קשרי קהל

מרכז الحوار בין الثقافات في القدس
המרכז הבין-תרבותי לירושלים
The Jerusalem Intercultural Center

למידע נוסף *3686 | www.citypass.co.il | סיטיפס - הרכבת הקלה בירושלים

אז איך אתם מגיעים לעבודה? ברכבת הקלה?
במכונית? באוטובוס? באופניים? ואולי דווקא
בצוותאית?
טוב לדעת כי **צוּתָאִית** היא החלופה העברית
ל־carpool - קבוצה המתארגנת לנסיעה ברכב
פרטי באופן קבוע ליעדים קבועים.

שומרים על
הרכבת,
נמנעים
ממשחיתנות!

משחיתנות היא החלופה העברית
למילה ונדליזם - השחתה זדונית של
רכוש. עוד מילים שנוצרו בצורה דומה
למילה משחיתנות הן מצליחנות,
מתירנות, מציצנות.

פיניתם מקום ישיבה לגברת עם סלים?
פעלתם בזולתנות!

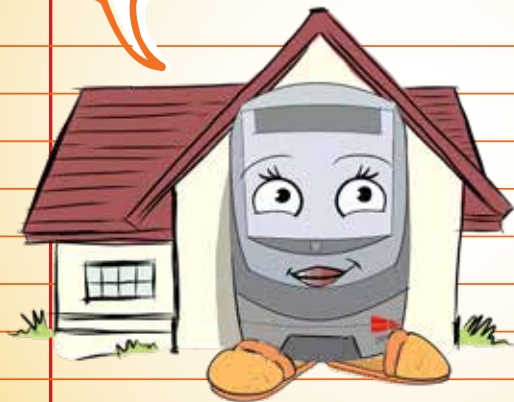
זולתנות היא המונח
העברי לאלטרואיזם -
אהבת הזולת
והעדפת רווחת האחר
על רווחת עצמו.
ההפך מאנוכיות.

כשליש מהפעלים בתנ"ך בגוף ראשון בגזרת
ל"י מנוקדות בצירי, כמו נִקְיְתִי גְלִיתִי, צִיֵּיתִי,
קִיֵּיתִי.
אומנם יש אנשים שמרגישים שמילה כמו
חִפְיְתִי שייכת ל"שפת הרחוב", אבל למעשה
אין בה כל פסול.

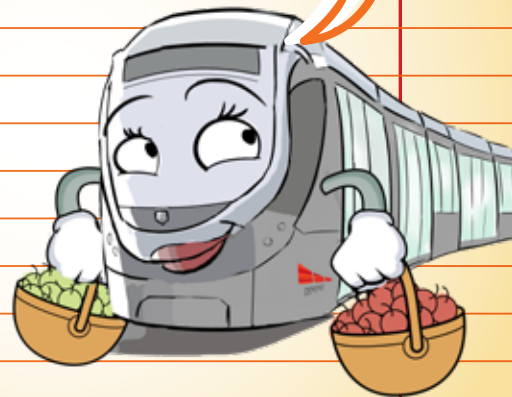
נוסעים הביתה?
ברכבת תגיעו לבית בשלום!

אפשר לומר
נסעתי הביתה
או **נסעתי לבית**.
בשימוש הרווח
נוצרה הבחנה
במשמעות: 'הגעתי
הביתה' פירושו
'הגעתי לביתי',
ואילו 'הגעתי לבית'-
לכל בית.

שימו לב כי צורת
הרבים של שוק היא
שוקים
(בלי ניקוד: שווקים),
בדומה לשור - שורים
(בלי ניקוד: שורים).
אבל צורת הנסמך היא
שוקי (ולא "שווקי") -
שוקי העיר העתיקה,
שוקי ההון.

שוק מחנה יהודה
הוא היפה בשווקים

טוב לדעת כי מקובלת הבחנה בין גרעין לגלעין:
גלעין - מעטה קשה שבתוכו טמון זרע יחיד, כמו
במשמש, באפרסק ובשזיף.
גרעין - זרע בתוך פרי, כמו בתפוח, באגס ובעגבנייה.
ולא נשכח כי בלשון הירושלמית אומרים אג'ואים ולא
גוגואים.

אני נפגשת
עם סמוליק
בשדרות הרצל

נוסעים בשדרות הרצל, ולא בשדרות.
נפתרה ההתלבטות: השי"ן במילה
שדרות היא שמאלית ונשמעת כמו
סמ"ך! ואכן המילה שְדִרָה שייכת לאותו
השורש של המילה סְדָר. כך גם נאמר:
שְדִרַת עצים, השְדִרָה החמישית, העיר
שְדִרָת.

זה הצומת הכי גדול
והכי יפה בעולם!

**המילה צומת היא
מילה ממין זכר!**
לכן ניפגש תמיד בצומת
הגדול (ולא הגדולה).
אם הצומת מרומזר
(ולא מרומזרת), נחכה
בסבלנות לאור הירוק.

המילון הפרצופוני-עברי לנוסע ברכבת הקלה

יִישָׁר חִילָךְ, לֶךְ בְּכוּחַךְ זֶה -
פינית מושב למי שזקוק לו.

עוֹדֵנִי נִמְלֵךְ בְּדַעְתִּי -
אני לא בטוח איפה השארתי
את הרביקו.

אֲנִי בִּהְלֵם, תְּדַהֵמָה וּתְבַהֵלָה -
החמצתי את הרכבת האחרונה.

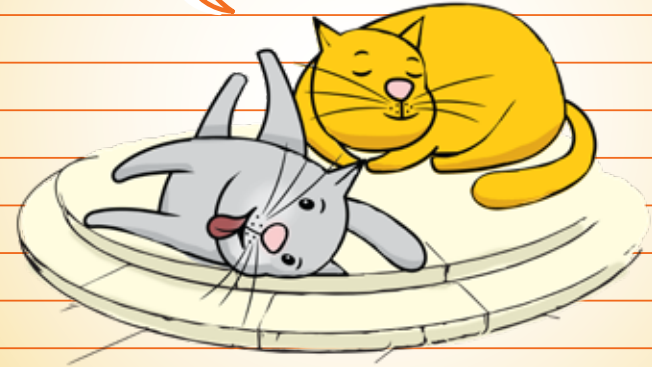
הַכֶּסֶף יַעֲנֶה אֶת הַכּוֹל -
הספקתי לתקף את הרביקו רגע לפני
שפג תוקף כרטיס המעבר.

עֵיִף יוֹגַע אֲנוּכִי -
זה הזמן להישען על חלון הרכבת
ולנמנם.

כיכר החתולות

אם תחצו ישר את מדרחוב נחלת שבעה - תגיעו לכיכר החתולות. שמתם לב שבעגה הירושלמית כל החתולים והחתולות תמיד ייקראו חתולה - בלי קשר אם הם חתולים או חתולות... טוב לדעת כי המילה חתול לא נזכרה כלל במקרא. שלא כמצרים, בני ישראל לא נהגו להחזיק חתולים במשק ביתם. בספרות חז"ל נזכר החתול פעמים אחדות, אך לא צורת הנקבה חתולה - בימינו הצורה חתולה כבר רגילה לגמרי.

כמה
שמות בעברית
לעיר בירה
אחת?

ירושלם, שלם, ציון,
יבוס, כלילת יופי,
משוש כל הארץ,
עיר הקודש, קריה
נאמנה, מוריה, עיר
דוד, עיר היונה,
עיר הצדק, עיר לא
נעזבה, קריית מלך
רב ועוד ועוד.

אין על העגה הירושלמית...
מה זה קולולוש?
כשמשליכים חפצים לאוויר
ומי שתופס - זוכה!

טוב לדעת כי
הפעולה ההפוכה
מפריטת כסף היא
לצרף.
טוב גם לדעת כי
בשונה מהדעה
הרווחת, רק זקני
העיר עוד הוגים
מאאאתיים...

"ששה שמות יש לארי, אלו הן: ארי, כפיר, לביא,
ליש, שחל, שחץ" (בבלי סנהדרין צה ע"א)

נפתרו כאבי הראש למי שמחפש מקום חניה -
בעברית אפשר **גם לחנות וגם להחנות!**
חנו וסעו - הדבר הטוב ביותר לעשות הוא
פשוט לחנות או להחנות בחניון הר הרצל,
בגבעת התחמושת או בפסגת זאב ולתפוס
משם רכבת...

לטעון או
להטעין?

רביקו - לטעון
או להטעין?
איזה כיף או
לחלופין כמה
חבל שאין לי
תירוצים...
בעברית אפשר
גם לטעון וגם
להטעין.

מה הקשר
בין דניה,
לחם ומעיל?
כיכר!!

למה
מעיל?

כי קר!

טוב לדעת כי
המילה כיכר היא
בנקבה:
כיכר גדולה ולא
כיכר גדול!

צְמִידוֹנִים
(טייטס)

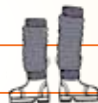
מְקַטֹּרָה
(קרדיגן)

רִידִיד
(שָׁל)

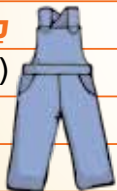
חֻתְלוֹת

סוּרְגָה
(סוודר)

סָרְבֵּל
(אוברול)

רצועות אריג
שכורכים
על השוק
מן הקרסול
ומעלה

מְקַטֹּרֶן
(ז'קט)

אנא
ודאו שאתם
מצוידים
כהלכה
ובעברית
תקנית

יצאתם
מהבית בחורף
הירושלמי?

בְּרִדָּס
(קפוצ'ון)

המילון הפרצופוני-עברי לנוסע ברכבת הקלה

הותרתני במבוכה וכלימה -
נרדמתי ולא יצאתי בתחנה

ראיתי, הבנתי, רות קיבלתי -
את הרב־קו תיקפתי

אני שרוי בעידנא דריתחא -
כמה פעמים צריך לומר לך כי
קודם יוצאים ואחר כך נכנסים

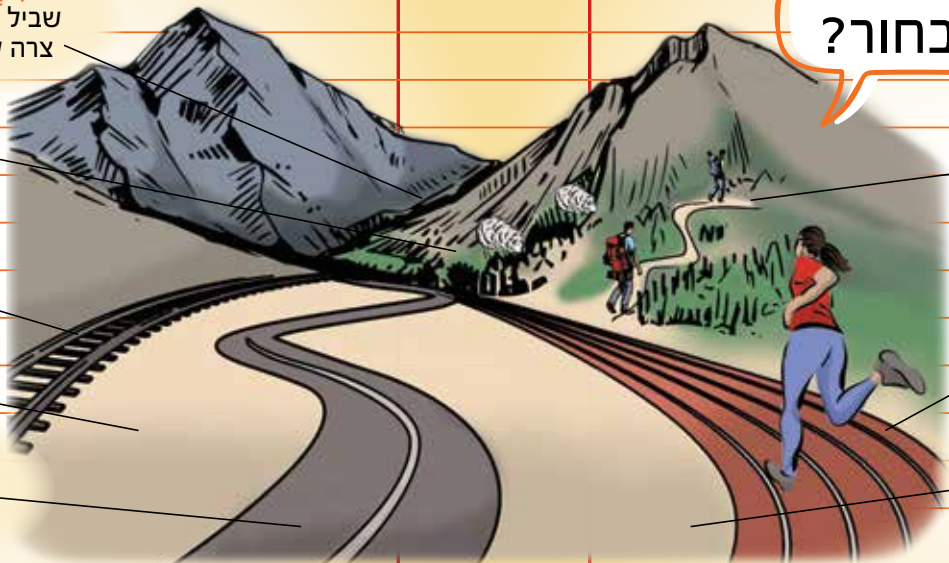
נפשי נמלאת רינה ודיצה -
פגשתי חברים ברכבת

האח הידד, כה לחי -
הרכבת מתקרבת

באיזו דרך לבחור?

שביל

דרך צרה ולא סלולה
למעבר הולכי רגל וגם
לרוכבי אופניים

מסלול

חלק כביש שכלי רכב
נעים בו בכיוון אחד; דרך
ייעודית למרוצים

כביש

דרך סלולה, מצופה
באספלט וכבושה
במכבש

משעול

שביל צר, דרך
צרה למעבר

מַרְעוֹל

שביל צר שנוצר ממעבר
של עיזים וכבשים
בשטחי מרעה בהרים

מַסְלָה (מסילה)

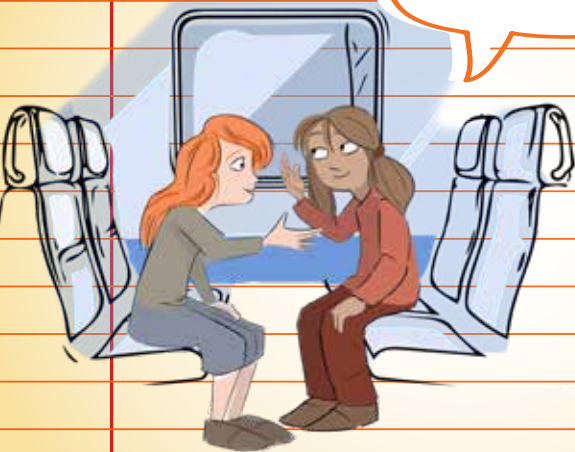
בימינו פסי רכבת

דֶּרֶךְ

רצועת אדמה כבושה
להליכה או לנסיעה

נְתִיב

חלק של כביש
המיועד לטור
אחד של מכוניות

איזה כיף
ברכבת **לנסוע!**

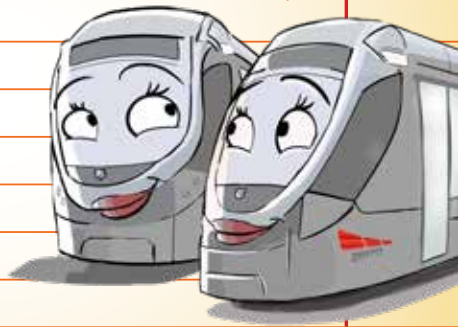
לנסוע ולא ליסוע

באותה צורה צריך
לומר: לנבול, לנזול,
לנגוע (וגם לַגַּעַת).
ספרו לכל הנוסעות
ולכל הנוסעים כי
למדתם היום משהו
בעברית תקנית.

הידעתם שהמילה פרגון

מגיעה בכלל מיידיש

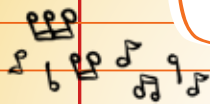
ושאין לה חלופה עברית
רשמית? היידיש היא אחת
השפות שהשפיעו ביותר על
הסלנג הישראלי. ואף על
פי שהסלנג נוטה להתחלף
במהירות, יש מילים מן
היידיש שכאן כדי להישאר:
נו, נודניק, שפיץ, חאפר,
זבנג וגם פופיק.

פֶּרְגַּנְת!

אילו פנסים
יפים!!

ארץ ציון
(ו) ירושלים...

"ארץ ציון וירושלים" -
כך מסתיים המנון
'התקווה', ולא "ארץ ציון
ירושלים" (בהשמטת
ו' החיבור) כמו שרבים
שרים בטעות. גם את
ו' החיבור צריך להגות
בצורה נכונה - וירושלים -
לא בשורוק ולא בשווא,
אלא בחיריק.

עדיין לא.

**אבל האם ידעתם
שהמילה קוטב
הגיעה מהשפה
הערבית?**

עוד מילים מפתיעות
שהתגלגלו לעברית
מן הערבית: מרכז,
אופק, הנדסה, צדף,
תאריך ועוד ועוד.

הרכבת הקלה
מגיעה לקוטב?

סיטיפס

הרכבת הקלה - עושה טוב לירושלים

למידע נוסף *3686 | www.citypass.co.il | סיטיפס - הרכבת הקלה בירושלים

האקדמיה ללשון העברית
קשרי קהל

מركز الحوار بين الثقافات في القدس
המרכז הבין-תרבותי לירושלים
The Jerusalem Intercultural Center